

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	22751 - Pràctiques Clíniques V / 11
Titulació	Grau d'Infermeria (Pla 2016) - Quart curs
Crèdits	9
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Josep Antoni Antich Juárez j.antich@uib.cat						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria
Mònica Yern Moreno m.yern@uib.cat						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria

Contextualització

Es tracta d'una assignatura obligatòria de caràcter pràctic-clínic que té com a finalitat preparar els/les estudiants per proporcionar cures de salut a les persones al llarg de la seva trajectòria vital. Aquesta matèria permet a l'estudiant aplicar els coneixements, habilitats i actituds treballats al llarg del grau tant a les matèries de formació bàsica com a les de formació obligatòria.

La matèria de Pràctiques Clíniques V inclou un rotatori a diferents contextos sanitaris. Es tracta d'entorns dels diferents llocs assistencials tant d'atenció especialitzada com crítica.

Un dels objectius d'aquesta assignatura és que l'estudiant es comenci a integrar a l'àmbit professional formant part dels equips multidisciplinaris.

Les pràctiques clíniques externes es regeixen per el Real Decret que regula les pràctiques externes Universitàries en empreses, entitats o institucions, i per la normativa específica de la Facultat d'Infermeria i Fisioteràpia (FIF) (es pot consultar a l'apartat de normativa de la pàgina web de la Facultat d'Infermeria i Fisioteràpia).

Requisits

A continuació es detallen els requisits essencials i recomenables per cursar aquesta assignatura.

Essencials

Per poder-se matricular a aquesta assignatura l'alumne/a ha d'haver superat o tenir convalidades les assignatures PCI, PCII, PCIII, de segon i tercer curs de grau. A més, els requisits de matrícula són els que estableix la normativa de la UIB per a les assignatures de quart curs.

Guia docent

Recomanables

En tractar-se d'una assignatura pràctica, es considera que prèviament l'alumnat ha de tenir els coneixements necessaris per poder portar a la pràctica el coneixement après.

Els requisits recomanables per garantir la correcta realització de les pràctiques es troben relacionats amb l'adquisició d'una sèrie de competències per garantir una atenció segura i de qualitat a les persones usuàries del sistema de salut. Així mateix és important que l'estudiant tenguí capacitats i habilitats per treballar en equip.

Així, els alumnes/as haurien d'haver treballat els conceptes teòrics treballats a les matèries següent:

- Bases Històriques i professionals de la infermeria.
- Infermeria en la Infància, Adolescència i Família.
- Infermeria en la persona Adulta I, II, III, IV, V i VI, i Persona Major.

A més seria recomenable haver cursat l'assignatura 22750-Pràctiques clíniques IV.

Competències

Específiques

- * Aplicar els principis teòrics i metodològics de la infermeria adquirits en la pràctica professional, atenent a criteris de qualitat en qualsevol etapa del cicle vital i tenint en compte la diversitat i multiculturalitat (CE-1)
- * Valorar, analitzar, planificar i avaluar les situacions de salut susceptibles de cures d'infermeria tant en l'individu, família i en la comunitat amb la finalitat de desenvolupar projectes d'educació, prevenció de la malaltia i promoció de la salut (CE-3)
- * Comunicar-se eficaçment amb els/les usuaris, familiars, grups socials i membres de l'equip (CE-7)
- * Treballar de manera cooperativa amb els propis companys i en equip multidisciplinari en els diferents àmbits d'atenció (CE-8)
- * Utilitzar i aplicar en la pràctica clínica els coneixements científics, tecnològics i tècnics que afavoreixin la continuïtat i la complementarietat de les cures infermeres (CE-12)

Genèriques

- * Raonament crític (CG 10)
- * Compromís ètic (CG11)

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Els continguts de l'assignatura són tots aquells relacionats amb les matèries bàsiques i obligatòries que poden aplicar-se en la pràctica assistencial.

En aquestes pràctiques l'estudiant serà assignat a l'entorn de pràctiques en funció de la seva lletra de pràctiques: A, B, O, P seguint la continuïtat marcada a PCI. Dins el grup pertinent es realitzarà un rotatori de 6 setmanes.

Guia docent

En el cas dels alumnes a les Seus d'Eivissa i Menorca, l'entorn de pràctiques s'adaptarà segons la disponibilitat de les places ofertades i els entorns obligatoris que l'estudiant no hagi realitzat.

Continguts temàtics

Pràctiques Clíniques. Pràctiques externes Mallorca

Itinerari A1, B1, O2: Unitat de cures intensives (UCI).

Itinerari A2, O1, P2: Unitats especials (quiròfan, pal·liatiu, diàlisi, consultes externes, etc.).

Itinerari B2, P1: Urgències.

Pràctiques Clíniques. Pràctiques externes Menorca

Itinerari A1: Hospitalització Adult o Unitats especials (quiròfan, pal·liatiu, diàlisi, consultes externes, etc.).

Itinerari A2: Unitat de cures intensives (UCI) o Unitats especials (quiròfan, pal·liatiu, diàlisi, consultes externes, etc.).

Itinerari B1: Urgències o Unitats especials (quiròfan, pal·liatiu, diàlisi, consultes externes, etc.).

Itinerari B2: Hospitalització infantil o Salut mental o Unitats especials (quiròfan, pal·liatiu, diàlisi, consultes externes, etc.).

Pràctiques Clíniques. Pràctiques externes Eivissa

Itinerari A1: Comunitària Infantil.

Itinerari A2: Urgències.

Itinerari O1: Unitat de cures intensives (UCI).

Itinerari O2: Unitats especials (quiròfan, pal·liatiu, diàlisi, consultes externes, etc.).

Metodologia docent

Es farà una sessió del grup gran el dia 17/10/2019 a les 17h30 per presentar l'assignatura de forma global fent èmfasis en aspectes de l'organització, planificació i avaluació de l'assignatura, i també aspectes de les estades clíniques, revisió de la normativa de pràctiques, i protocol d'accidents laborals, així com la resolució de dubtes.

Aquesta assignatura de pràctiques es conforma per un rotatori únic de Pràctiques Externes amb una durada de 6 setmanes.

Les pràctiques es realitzaran tant al sistema sanitari públic com privat de les Illes Balears. El període de pràctiques, corresponent a aquesta assignatura, queda definit al primer semestre del curs acadèmic 2019-2020 comprès entre el 18/11/2019 i el 10/01/2020, de dilluns a dijous, en horari de matí (8 a 15h), de horabaixa (15-22h) o de 12h. En cas de realitzar pràctiques en el centre de salut, l'horari serà en horari de matí (08am-15pm), i en ocasions hi ha un dia assignat per la tarda de 13h-20h

Els dies de pràctiques es veuen interrompits el dia 25 de novembre per la festivitat de Ramon Llull i per les vacances de Nadal (21/12/2019-06/01/2020).

Les pràctiques es poden programar en torns de matí, de tarda o mixte (rotatori de matins i horabaixes) independentment de l'horari assignat a les activitats teòriques d'altres matèries. Aquests horaris s'ajusten a les necessitats i possibilitats del sistema sanitari. Excepte els llocs de pràctiques on hi hagi un torn fix, en els torns mixtes es obligat fer un mínim del 25% de dies en torn de matí, és a dir 6 dies.

Guia docent

Cal tenir en compte que a més de la normativa de la UIB i de la FIF, els/les estudiants han de complir amb la normativa pròpia del centre on realitzen la seva estada clínica.

Volum de treball

A la següent taula es descriu el volum de treball segons les tasques a realitzar a l'assignatura, tant del treball presencial como del no presencial.

Activitats de treball presencial (6,72 crèdits, 168 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Presentació període de pràctiques i adjudicació de places	Grup gran (G)	<p>A l'inici de la matèria es realitzarà una sessió per presentar l'assignatura de forma global; aspectes rellevants de les estades clíniques, revisió de la normativa de pràctiques i protocol d'accidents laborals, així com resolució de dubtes sobre el rotatori que la componen.</p> <p>Abans de l'inici del període de pràctiques es realitzarà una nova sessió per presentar les diferents tasques avaluatives que s'han de dur a terme durant el període esmentat.</p>	2
Pràctiques externes	Pràctiques clíniques	Grup petit (P)	<p>Estades en unitats clíniques segons l'entorn assignat.</p> <p>La finalitat és consolidar les competències relacionades amb les matèries teòriques, a més de les abans descrites.</p>	154
Tutories ECTS	Tutories de seguiment	Grup petit (P)	<p>Es tracta de tutories que es realitzen 2 hores a la setmana on l'alumnat treballa amb el/la seu/seva tutor/a encarregat/da del seguiment de les pràctiques clíniques de l'entorn on es troba l'alumne.</p> <p>La finalitat de les tutories de pràctiques clíniques és realitzar un seguiment de l'estada de l'estudiant en les unitats assistencials de pràctiques per part del tutor.</p> <p>Així mateix, s'informarà de qualsevol incidència que hagi ocorregut i es reflexionarà sobre la mateixa.</p> <p>Aquestes tutories es realitzaran en grup per facilitar l'intercanvi d'informació entre els/les estudiants que realitzen les pràctiques en les mateixes unitats. Per tant s'entén que la seva assistència resulta condicionant per tal de garantir el millor aprofitament del rotatori.</p> <p>Es troben orientades a:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ajudar a l'alumnat en la seva integració en el sistema sanitari. -Resoldre dubtes de caràcter clínic o sobre l'organització del sistema. -Tutoritzar el treball que l'alumnat ha de presentar al final del seu període de pràctiques. -Donar suport a l'alumnat. -Recollir i monitoritzar aspectes de millora dins del sistema en l'organització de les pràctiques clíniques. 	12

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
			Durant les tutories de seguiment, cada alumne haurà de desenvolupar una tasca avaluativa diferent segons la unitat de pràctiques on es trobi.	

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (2,28 crèdits, 57 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Preparació de la tasca avaluativa	<p>Es tracta que l'alumnat al final del rotatori pugui presentar una activitat que permeti avaluar el desenvolupament d'aquest període.</p> <p>L'activitat a presentar en tots els entorns serà desenvolupar un cas clínic, encara que la presentació d'aquest cas variarà en funció de l'entorn de pràctiques assignat (elaboració de treball escrit, presentació oral, pòster, etc.).</p> <p>Aquestes activitats poden ser objecte de treball dins de les tutories de pràctiques clíniques.</p>	57

Riscs específics i mesures de protecció

Seguretat i ergonomia: L'estudiant ha de conèixer i aplicar algunes normes per prevenir accidents i per fomentar la seguretat pròpia i la de la persona usuària del sistema de salut. També cal conèixer els procediments d'aïllaments, l'ús adequat dels elements de protecció de barrera (guants, màscares, bates o protectors oculars) i el manteniment de l'uniforme net. Per prevenir les lesions per sobreexforç, es recomana evitar factors de risc agreujants i mantenir-se en un bon estat físic. S'han de manejar les càrregues de manera segura i ergonòmica.

Accidents: En el transcurs de les pràctiques clíniques existeix el risc que es produeixi una exposició o accident biològic. Es considera que això ha ocorregut quan existeix contacte, a través d'inoculació percutània, ferida, pell erosionada o mucoses, amb fluids biològics (sang, semen, secrecions vaginals i líquids cefaloraquidi, pleural, sinovial, amniòtic, peritoneal i pericàrdic) i contacte amb líquid barrejat amb sang. Hi ha una sèrie de mesures que s'han de conèixer per prevenir aquest tipus d'exposició. També s'ha de conèixer quin és el procediment que cal dur a terme sobre la marxa en cas que es produeixi un accident d'aquestes característiques. Aquesta informació està disponible en el document "Procediment d'actuació en cas d'accident amb risc de contaminació biològica". És molt recomanable que l'estudiant llegeixi detingudament aquesta documentació i contacti amb els seus professors de pràctiques clíniques o amb la direcció de la Facultat en cas de dubte.

L'estudiant que presenti algun procés de discapacitat és aconsellable que es dirigeixi a l'Oficina d'Atenció a la Persona amb Necessitats Especials perquè, si escau, emeti l'informe de recomanacions per fer-ne l'adaptació en el programa de pràctiques.

Guia docent

En qualsevol situació especial s'ha de consultar la normativa i parlar amb el professor/a titular.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Les pràctiques clíniques són obligatòries així com l'assistència a les tutories que hi estan programades. La falta d'assistència a les tutories implicarà la pèrdua ponderada (en funció del nombre total de tutories) en la nota de les activitats avaluatives programades per cada entorn de pràctiques (queda exclosa l'avaluació general del centre). Quan es tingui que recuperar el període de pràctiques, la nota màxima d'aquesta recuperació serà un 5, i la nota màxima de tot el període no superarà el 6,9. En cas de que una tasca avaluativa es tingui que recuperar, la nota màxima d'aquesta recuperació serà de 6.

Les tutories es planificaran de dilluns a dijous tant de matí com d'horabaixa, si la tutoria no coincideix en horari de torn de pràctiques les hores dedicades a les tutories no es podran compensar.

Les estades clíniques han de realitzar-se en els períodes establerts al calendari i només es podran recuperar absències per causes justificades segons normativa de pràctiques, o bé en cas de no haver superat les pràctiques satisfactòriament.

La recuperació podrà fer-se durant el mes de juny, juliol o els establerts amb la professora titular i el centre.

Aquesta guia docent podrà adaptar-se als programes de mobilitat que la UIB tengui baix conveni.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Pràctiques clíniques

Modalitat	Pràctiques externes
Tècnica	Tècniques d'observació (recuperable)
Descripció	Estades en unitats clíniques segons l'entorn assignat. La finalitat és consolidar les competències relacionades amb les matèries teòriques, a més de les abans descrites.
Criteris d'avaluació	S'avaluarà l'interès, la iniciativa, la destresa, les habilitats i les actituds de l'alumnat. Es duu a terme una valoració general per a l'avaluació de l'adquisició de les competències descrites en la matèria. Aquesta avaluació la durà a terme l'equip de professionals amb els quals realitzarà l'estada clínica. A més, en cadascun dels entorns clínics es realitzaran avaluacions específiques relacionades amb activitats pròpies de cada unitat assistencial. L'avaluació dels procediments in situ al llarg del rotatori serà de APTE/NO APTE. Els criteris i la documentació es trobaran disponibles al principi de la matèria i contextualitzades als entorns de pràctiques. Per considerar les pràctiques superades i que ponderin sobre la nota final de la matèria, la nota total de l'estada clínica haurà de ser de 6 sobre 10 i haver obtingut tots els procediments in situ com a APTE. Es podran recuperar els dies de pràctiques sempre i quan siguin justificats, tal com diu la normativa de la Facultat d'Infermeria i Fisioteràpia. La no justificació de l'assistència a pràctiques pot ser motiu de invalidació del període de pràctiques. Els dies justificats es podran recuperar en divendres, però amb un màxim de tres

Guia docent

faltes. Quan hi hagi més de tres dies de faltes justificades, es planificarà amb el/la tutora i responsable del servei/centre el període per recuperar-los.

Percentatge de la qualificació final: 30% amb qualificació mínima 6

Tutories de seguiment

Modalitat	Tutories ECTS
Tècnica	Escales d'actituds (no recuperable)
Descripció	Es tracta de tutories que es realitzen 2 hores a la setmana on l'alumnat treballa amb el/la seu/seva tutor/a encarregat/da del seguiment de les pràctiques clíniques de l'entorn on es troba l'alumne. La finalitat de les tutories de pràctiques clíniques és realitzar un seguiment de l'estada de l'estudiant en les unitats assistencials de pràctiques per part del tutor. Així mateix, s'informarà de qualsevol incidència que hagi ocorregut i es reflexionarà sobre la mateixa. Aquestes tutories es realitzaran en grup per facilitar l'intercanvi d'informació entre els/les estudiants que realitzen les pràctiques en les mateixes unitats. Per tant s'entén que la seva assistència resulta condicionant per tal de garantir el millor aprofitament del rotatori. Es troben orientades a: -Ajudar a l'alumnat en la seva integració en el sistema sanitari. -Resoldre dubtes de caràcter clínic o sobre l'organització del sistema. -Tutoritzar el treball que l'alumnat ha de presentar al final del seu període de pràctiques. -Donar suport a l'alumnat. -Recollir i monitoritzar aspectes de millora dins del sistema en l'organització de les pràctiques clíniques. Durant les tutories de seguiment, cada alumne haurà de desenvolupar una tasca avaluativa diferent segons la unitat de pràctiques on es trobi.
Críters d'avaluació	Les tutories seran avaluades mitjançant una rúbrica, on s'inclou la assistència, participació i pensament crític.

Percentatge de la qualificació final: 35%

Preparació de la tasca avaluativa

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	Es tracta que l'alumnat al final del rotatori pugui presentar una activitat que permeti avaluar el desenvolupament d'aquest període. L'activitat a presentar en tots els entorns serà desenvolupar un cas clínic, encara que la presentació d'aquest cas variarà en funció de l'entorn de pràctiques assignat (elaboració de treball escrit, presentació oral, pòster, etc.). Aquestes activitats poden ser objecte de treball dins de les tutories de pràctiques clíniques.
Críters d'avaluació	Es tracta que l'alumnat al final del rotatori pugui presentar una activitat que permeti avaluar el desenvolupament d'aquest període. El treball es lliurarà mitjançant una tasca creada a Aula Digital. La data màxima de lliurament és el 15 de gener de 2020. Si el treball per lliurar és una exposició oral o un altre format es realitzarà durant els dies de tutories. Aquesta data serà pactada entre el tutor i l'estudiant.

Percentatge de la qualificació final: 35%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

A continuació es descriu la bibliografia bàsica i complementària a consultar.

Bibliografia bàsica

Potter, PA. Perry, AG. Enfermeria Clínica: Técnicas y procedimientos. 4a ed. Madrid: Harcourt Brace, 1999.

Guia docent

Berman A, Snyder S, Kozier B, Erb G. Fundamentos de enfermería. (2 VOL.). Conceptos, procesos y prácticas; 2008.

Luis M.ª T. Los diagnósticos enfermeros. Revisión crítica y guía práctica Barcelona: Masson; 2008

Bibliografia complementària

Ferrer, M A. Análisis situacional de las prácticas clínicas de la Escuela de Enfermería de Soria. Metas de Enfermería, 2002 Abril; 44: 18-22.

Lora, P. Proyecto docente para la impartición del practicum de enfermería médico quirúrgica convergente al espacio europeo de educación superior. Enfermería global. N°. 8, 2006.

Medina, J.L. La enseñanza de la enfermería como una práctica reflexiva. Texto Contexto Enferm, Florianópolis, 2006 Abr-Jun; 15(2):303-11.

